

Kronika Związkowa PZKO

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy

R O K : 1 9 5 2

Sytuacja polityczno-społeczna

Rok 1952 był już czwartym rokiem realizacji zadań planu gospodarczego, pierwszej pięciolatki. Dlatego też wiele uwagi poświęcono rozwijaniu inicjatywy pracujących, by zadania te nie były tylko wykonane zgodnie z planem, ale raczej z nadwyżką. W tym celu organizowano wielką akcję zobowiązań z okazji święta 1-Maja, a w drugim półroczu z okazji 35 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. W naszym Kraju Ostrawskim chodziło przede wszystkim o mechanizację kopalń zagłębia karwińskiego, budowę i rozbudowę huty Trzyniec, budowę i rozbudowę urządzeń kopalnianych np. rozbudowa kopalni ČSA /Czechosłowackiej Armii/ w Karwinie II oraz budowlę osiedli a nawet całych miast górniczych jak np. osiedla "Stalingrad" koło Karwiny Miasta /Frysztatu/ oraz na terenie Błędowic, budowę zapory wodnej w Žermanicach i wiele innych inwestycji.

Jeśli chodzi o rozbudowę kopalń, utworzono specjalne przedsiębiorstwo budowlane VOKD /Výstavba ostravsko-karvinských dolů/, które rozpoczęło pracę dnia 2 stycznia 1952, rozwinęła się także tzw. "akcja lańska" w celu werbowania dorostu do zawodu górniczego. Dnia 1 stycznia zapalono również pierwszy piec martenowski w Nowej Hucie Klementa Gottwalda w Końcnych. Rozpalenia dokonał premier Antoni Zápotocký, na uroczystości był obecny również konsul RP w Ostrawie Walenty Paterek.

Dnia 11 stycznia 1952 dokonano na polskim porcie Gdyni chrztu i podniesienia czechosłowackiej bandery morskiej na pierwszym czechosłowackim okręcie morskim, który otrzymał nazwę "REPUBLIKA". Uroczystego chrztu dokonał w obecności licznych gości konsul generalny ČSR w Szczecinie. Okręt przeznaczony jest do przewozu wyrobów czechosłowackich do krajów zamorskich i przywozu ładunków do ČSR./1/

Z dniem 1 stycznia 1952 weszło w życie nowe prawo karne w realizacji MRN. Od tego samego dnia Związki Zawodowe ROH przejęły inspekcję bezpieczeństwa pracy w zakładach, zostali mianowani inspektorzy bezpieczeństwa pracy: warsztatowi, zakładowi, krajowi i związkowi. Pod koniec roku weszły w życie nowe ustawy, dotyczące systemu podatkowego, skarbowości i ubezpieczenia. Od 1 grudnia 1952 wprowadzono w Kraju Ostrawskim nowe przepisy meldunkowe wprowadzając tzw. "księgi domowe", do których wpisywano wszystkich obywateli, którzy mieszkali w tym domu a także mieszkańców przejściowych, tzn. takich, którzy tylko nocowali.

Dnia 6 stycznia 1952 odbyła się w Piotrowicach uroczystość połączenia czterech sąsiednich gmin a mianowicie: Markłowic, Piersnej, Piotrowic i Zawady w jedną gminę pod nazwą Piotrowice przy Karwinie /Petrovice u Karviné/.

Jeśli chodzi o zdarzenia polityczne, to wielką wagę miał XIX Zjazd Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii /bolszewików/, który odbywał się w dniach 5 do 14 października 1952. Na Zjeździe tym doszło do zmiany nazwy partii na "Komunistyczną Partię Związku Radzieckiego". W naszym kraju ważne znaczenie miało plenarne zebranie Krajowego Komitetu KPC w dniach 16 i 17 lutego 1952 w obecności KC KPC tow. Tesli, sekret. Omawiano ponownie sprawę tzw. "platformy" - Pawła Cieślara, którą ponownie potępiono i podjęto uchwałę wykluczenia Pawła Cieślara z partii. /2/

Poważnym wydarzeniem politycznym był również proces przeciw Rudolfowi Slánskiemu, byłemu sekretarzowi generalnemu KPC i spółce, oskarżonemu o zdradę stanu, szpiegostwa, sabotaż i zdradę tajemnic wojskowych, który odbył się w Pradze w dniach 20 do 27 listopada 1952. Czołowi przywódcy tej grupy zostali skazani na śmierć /wyrok wykonano 3 grudnia 1952/ inni dożywotnie czy wieloletnie więzienie.

Na śmierć: R. Slánský, B. Geminder, L. Frejka, J. Frank, V. Clementis, B. Reicin, K. Sváb, R. Margolius, O. Fischl, O. Sling, A. Simone.

Na dożywocie: A. London, V. Hajdu. /3/

W sprawach rolniczych doszło do wzmocnienia pozycji sektora spółdzielczego. Weszły w życie nowe regulaminy pracy JSR, które podzielono na 4 typy. Charakter socjalistyczny miały właściwie tylko III i IV typ JSR. Wyszły nowe ustawy dotyczące produkcji rolnej, nowej organizacji dostaw państw /kontyngentów/, nowego podatku rolnego, mającego wejść w życie od 1. I. 1953.

Zapoczątkowany w poprzednich latach ruch w obronie pokoju rozwijał się nadal pomyślnie. Rozwinęła się również akcja zbierania darów na pomoc walczącej Korei. Dnia 25 czerwca 1952 obchodzono "Dzień Międzynarodowej Solidarności z narodem koreańskim" w drugą rocznicę haniebnego napadu amerykańskiej na Koreę. W ramach walki przeciw wojnie odbyła się dnia 8 czerwca 1952 manifestacja w Lidicach w celu odwołania hołdu tragicznie pomordowanym mieszkańcom tej wioski przed 10 laty przez barbarzyński hitleryzm. Na wezwanie sekretariatu Międzynarodowej Federacji Bojowników Ruchu Oporu, Ofiar i Więźniów Faszyzmu obchodzono również "Tydzień międzynarodowej walki przeciw faszyzmowi i wojnie" od 7 do 14 października 1952.

Z dniem 19 kwietnia 1952 doszło do reorganizacji ruchu kobiecego, który był dotąd oderwany od podstawowych zadań życia rodzinnego. Uchwalono tworzyć przy MRN tzw. Komitety Kobiet, co umożliwi kobietom daleko większy wpływ na sprawy publiczne. W nowym Komitecie Kobiet Czeskosłowackich powstała nadal /będąc tam już od 1950r./ przedstawicielka kobiet polskich ob. Helena Zoniowa referentka ruchu kobiecego przy ZG PZKO /4/

W roku 1952 doszło również do reorganizacji jednolitego już wychowania fizycznego i sportu, na skutek uchwały partii i rządu z 10 listopada i 2 grudnia 1952. wychowanie fizyczne i sport będzie organizowane odtąd resortowo według odcinku pracy. Ustalono dla tych resortów również specjalne nazwy jak np.: Banik, Sparsa tak, Tatra, Jiskra itd. /5/

W r. 1952 przypadła również 100 rocznica powstania jednej z najstarszych kopalń w Karwinie, kopalni "Pokój". Jak podają źródła historyczne w r. 1852 mistrz mierniczy Franciszek Handwerk na spółkę z hrabią Zerotinem przeprowadził w okolicy starego kościoła w Karwinie II próbną wiercenia, szukając węgla. Udało im się natrafić w głębokości 104 m na warstwę węgla grubości 79 cm, co skłoniło ich do rozpoczęcia prac wybudowania szybu. Gdy szyb ten dokończono, nazwano go imieniem małżonki hrabiego Zerotina "Gabriela". Urządzenie kopalni było bardzo prymitywne, składało się z drewnianego budynku kopalnianego z nieco wyższą wieżą wyciągową, kotłowni i mostku na wydobyty węgiel. Windę zastępowała zwyczajna beczka zawieszona na linie. Zresztą także dalsza historia tej kopalni nie jest bardzo ciekawa. /6/

III W a l n y Z j a z d P Z K O

Był zapowiedziany w prasie na pierwsze dni czerwca, nie odbył się jednak w r. 1952 w ogóle na skutek przeszkód technicznych i organizacyjnych, spowodowanych niezdrową sytuacją w Zarządzie Głównym, zwłaszcza nieporozumieniami między aktywistami organu wybieralnego a politycznym sekretarzem związku ob. Emanuelem Pietrusem.

Powstanie Powiatowych Zarządów PZKO.

Jednym z głównych posunięć zmierzających do ożywienia działalności związkowej na polu kulturalno-oświatowym w Kołach, zgodnie z hasłem "Frontem do mas" była decentralizacja organizacyjna PZKO, polegająca na rozdzieleniu terenu działalności na trzy powiaty: czesko-cieszyński, karwiński i bogumiński oraz powołanie do życia Powiatowych Zarządów PZKO, ~~połączając na rozdzieleniu terenów działalności związkowej~~ których zadaniem było rozciąganie bezpośredniej opieki nad terenowymi komórkami organizacyjnymi pod ogólnym kierownictwem Zarządu Głównego PZKO. /7/

W powiecie bogumińskim zebranie członków Tymczasowego Zarządu Powiatowego odbyło się dnia 3 stycznia 1952. Zebranie zagaik i prowadził Alfred Kocur. Po żywych obradach wybrano ścisłe Prezydium PZKO w Boguminie. Prezesem został wybrany obyw. Józef Strzybny ze Szonychla, wiceprezesem Władysław Pałko z Bogumina, sekretarzem Franciszek Dal z Dąbrowej, kierownikiem komisji oświatowej Konstanty Krzystek ze Skrzeczonia.

W powiecie karwińskim konstytuujące zebranie odbyło się w niedzielę, dnia 6 stycznia 1952 w Domu "Praca". Zagaik i prowadził członek ZG PZKO ob. Rudolf Molenda. Krótki referat na temat spraw organizacyjnych wygłosił kierownik do spraw

Wiceprezes delegacji na Powiatowy Zjazd GSK, który odbywał się w sali hotelu "Pisak". Referat ideologiczny wygłosił red. Henryk Jędrzejak. Prezesem PZKO został wybrany ob. Władysław Wilerki. Podsumowanie konferencji dokonał sekretarz ZG PZKO tow. Jan Pietsch. /11/

kulturalno-oświatowych ZG PZKO tow. Wojnar. Wybrano ścisłe prezydium ZP PZKO. Prezesem został Rudolf Stala z Karwiny 6-Stalingrad, wiceprezesem Adolf Kubeczka z Orłowej, sekretarzem politycznym Bogumił Goj ze Skrzeczoniu, jego zastępcą ob. Karol Niezgoda z Karwiny 2-Henryk, kierowniczką komisji oświatowej ob. Janina Godula ze Suchej Górnej. /8/

W powiecie czesko-cieszyńskim ZP PZKO został utworzony w późniejszym nieco czasie Tymczasowe Zarządy Powiatowe miały pracować aż do odbycia się konferencji powiatowych PZKO, przewidzianych w czasie od 23.2. do 2.3. 1952. Na nich delegaci wybiorą już definitywne nowe Zarządy Powiatowe.

I Konferencja Powiatowa w Boguminie.

Odbyła się w niedzielę, dnia 2 marca 1952. Delegaci zbrali się w 95%. Z gości byli przedstawiciele PK KPC, OK, NF, przedstawiciele konsulatu ob. Folwarczny, przedstawiciel Hut bogumińskich, sekretarz ZP PZKO Karwina ob. Goj. Program kulturalny: recytacja Socha i Wziątkówna, solo skrzypcowe Mazurek z akomp. naucz. Szustkowej,

Powiat liczy 7 Kół z 1 095 członkami.

Prezesem wybrany został ob. Józef Strzybny ze Szonychla.

- /9/.

I Konferencja Powiatowa w Karwinie.

Odbyła się w niedzielę, dnia 2 marca 1952 w sali Domu "Praca" w obecności około 200 delegatów /68%/. Gośćmi byli: za PK KPC tow. Cyprian, sekretarz PK FN tow. Staniček, za konsulat RP w Ostrawie ob. Plawny, prezes ZG PZKO ob. Józef Kula, sekretarz ZP PZKO w pow. ostrawskim tow. Alfred Kocur, za Jednotę-Jedność ob. dyr. Pachol. Program kulturalny wykonał zespół dziewczęcy II klasy polskich paralelek gimnazjum pedagogicznego w Orłowej.

Przemówienie polityczne wygłosił sekretarz ZP PZKO tow. Bogumił Goj. Sprawozdanie tow. Rudolf Stala, prezes. W ciągu obrad przybyła z pozdrowieniami delegatura Miejskiej konferencji KPC /3 osoby/ pod kierownictwem dr. Srby.

Prezesem PZKO wybrano o. Rudolfa Stalę z Karwiny 6-Stalingradu a wiceprezesem ob. Szczotkę Karola. Obrady zakończono /"Pieśnią pracy". /10/

I Konferencja Powiatowa w Czeskim Cieszynie.

Odbyła się w niedzielę, dnia 23 marca 1952 w sali Domu Pioniera w Cz. Cieszynie. Wzięło w niej udział ponad 100 delegatów. Na wstępie chór "Harfa" odśpiewał dwie pieśni, zagajał i prowadził konferencję prezes ob. Władysław Milerski. Gośćmi konferencji byli: za PK KPC tow. Ševčíková i Labudek, poseł Trombik, za MRN tow. Rucki, prezes ZG PZKO tow. Józef Kula i sekretarz Em. Pietrus, przedstawiciel Vratimovských papiren i dalsi.

Wysłano delegację na Powiatowy Zjazd ČSM, który odbywał się w sali hotelu "Piast". Referat ideologiczny wygłosił red. Henryk Jasiczek.

Prezesem ZP PZKO został wybrany ob. Władysław Milerski.

Podsumowania konferencji dokonał sekretarz ZG PZKO tow. Eman. Pietruš. /11/

Bal Krajowy PZKO

Odbył się w sobotę, dnia 9 lutego 1952 we wszystkich lokalach i sali hotelu Piast w Cz.Cieszynie. Zabawa dobra, nastrój pogodny.

III Festyn Krajowy PZKO

Pod hasłem uczczenia 5-rocznicy powstania PZKO, 8-rocznicy wydania Manifestu Lipcowego w Polsce Ludowej oraz 25-rocznicy zrzeszonego śpiewactwa odbył się w niedzielę, dnia 20 lipca 1952 w parku im.Adama Sikory w Cz.Cieszynie tradycyjny

- F e s t y n K r a j o w y P Z K O -

połączony ze Zjazdem Śpiewactwa bez względu na przynależność organizacyjną. Festyn Krajowy stał się uroczystą manifestacją przy współudziale oficjalnych przedstawicieli KPC, ROH, ČSM, Sokola itd.

W ramach festynu odbył się również konkurs na najpiękniejszy strój śląski oraz wspólny występ chórów :

Chóry mieszane odśpiewały pieśni: 1/ Przyszłości dzień, 2/Naprzód ludu roboczy, 3/ Hej ty pole, 4/ Trzy pieśni śląskie - Eug.Fierli, 5/ Miliony rąk.

Chóry męskie odśpiewały pieśni: 1/ Spółdzielcze jutro, 2/ Z niwy śląskiej /U Dunaja/ nr.2, 3/ Naprzód żołnierze wolności. /12/

Zebranie aktywistów

W celu omówienia spraw powstawania Klubów Zakładowych oraz zespołów przy tychże ZG PZKO zwołał w porozumieniu z KOR /Krajskou odborovou radou/ w Ostrawie zebranie aktywistów PZKO, pracujących w zakładach pracy. /Styczeń 1952/

Ustalono, że zespoły kulturalne Klubów Zakładowych - /śpiewacze, recytacyjne, taneczne i teatralne/ będą miały formę narodową, /czyli odrębne będą te zespoły czeskie i polskie/ inne zaś kółka zainteresowania /fotograficzne, szachowe, filatelistyczne, gołębiarskie itd./ wspólne bez względu na narodowość. /13/

Krajowa odprawa aktywistów.

ZG PZKO zwołał na niedzielę, dnia 21 września 1952 r. ogólnozwiązkową odprawę prezesów Kół oraz członków ZP PZKO do sali hotelu "Piast" w celu omówienia wielu ważnych spraw organizacyjnych, zwłaszcza spraw związanych z przygotowaną lustracją Kół.

Lustracja pracy Kół PZKO.

Przeprowadzał ją ZG PZKO wraz z członkami ZP PZKO- w ostatnim kwartale roku kalendarzowego w celu zapoznania się z działalnością Kół oraz zbadania warunków tej pracy. Lustracja polegała na rozmowie lustratorów z członkami Zarządu Koła na podstawie punktów, przewidzianych w specjalnym arkuszu lustracyjnym. Ogólnie można powiedzieć, że lustracja ta przyniosła bardzo dobre wyniki i była korzystna jak dla zarządów Kół, tak dla pracy ZP-PZKO i ZG PZKO. /14/

Wszechnica Radiowa.

ZG PZKO i ZP PZKO organizowały na terenie Śląska zespoły słuchaczy tzw. "Wszechnicy Radiowej", rozpowszechnionej w Polsce. Wykładowcami są poważni uczeni polscy, wykłady nadawane są przez radio w godzinach popołudniowych i wieczornych i powtarzane w godzinach rannych dnia następnego. Słuchacze otrzymują specjalne drukowane skrypty, z których mogą się uczyć. Odróżnia się 3 kursy Wszechnicy Radiowej: wstępny, I i II.

Konkurs Świetlicowy.

Dział świetlicy ZG PZKO ogłosił konkurs na najlepszy program imprezy świetlicowej w czasie od 15 kwietnia do dnia 15 ~~maja~~ 1952. Termin ten został potem przedłużony do końca listopada 1952. Ocenę przeprowadzały komisje według punktacji a to: pod względem :

- 1/ aktualności programu /do 10 punktów/- do aktualnego zagadnienia,
- 2/ poziomu artystycznego /do 4 punktów/ - według wykonania programu,
- 3/ przebiegu akcji /do 5 punktów/ - według ciągłości programu bez niepotrzebnych przerw,
- 4/ wymowy / do 5 pkt/ - wdłg. ról itp.,
- 5/ punktualności /do 6 pkt.- przy czym za spóźnienie w stosunku do czasu sfiszowanego 5 min. strata 1 pkt/.
- 6/ ogólne wrażenie /do 3 pkt/ - atmosfera środowiska i dekoracja,
- 7/ kontrola dziennicza czynności /do pkt 7/ - ilość imprez, obecnych itd.

W konkursie brały udział zasadniczo bez specjalnych zgłoszeń wszystkie świetlice w terenie. /15/

Konkurs Literacki PZKO.

W grudniowym numerze "Zwrotu" 1951 /z dnia 15.12.1951/ ogłosił ZG PZKO wraz z Sekcją Literacko-Artystyczną, /SLA/ konkurs literacki z terminem oddawania prac do końca września 1952. Był on pierwszą tego rodzaju imprezą na naszym terenie i wzbudził wielkie zainteresowanie o czym świadczyła wielka ilość nadesłanych prac.

Sąd Konkursowy w składzie: Ludwik Brożek z Cieszyna, Zdzisław Hierowski z Katowic, Wilhelm Szewczyk z Katowic i prof. Józef Niemiec z Orłowej - zapoznał się z 27 nadesłanymi na konkurs pracami i podzielił je na dwie grupy: literackie /poezja, proza, dramat/ oraz wspomnienia i materiały folklorystyczne. Treść nadesłanych prac była dowodem - jak stwierdził Sąd Konkursowy, że społeczeństwo polskie na Śląsku czeskim włączyło się czynnie w podjęte przez naród czeski i słowacki dzieło budowy socjalizmu.

Ze względu na wyrównany poziom prac Sąd postanowił nie przyznać nagrody pierwszej ale dokonać następującego podziału nagród:

Trzy równorzędne nagrody po 15 000 Kčs - przyznać: za każdą pracę:
Jednogłośnie: godło "Pastel" za "Rapsod o Oszeldzie" - autor Paweł Kubisz, Trzyniec III, 437.
Jednogłośnie: godło "Zbyszek" za "Przysłówia i powiedzenia ludowe ze Śląska Cieszyńskiego" - autor: Józef Ondrusz, Karwina-Darków nr 389.
Większością głosów: godło "Jesienne liście" za powieść "Ku nowym dniom" - autor: Anna Zawadzka, Karwina IV, Stalingrad 932.

Dwie równorzędne nagrody trzecie po 10 000 Kčs - przyznać:
Większością głosów: godło "Horyzont" - za poemat "Jan Sabela" - autor: Henryk Jasiczek, Cz. Cieszyn, ul. Belojanisa 20.
Większością głosów: godło "Spegol" za "Wspomnienia z dawnych lat i opisy przygód z życia górników" - autor: Paweł Sarganek, Górna Lutynia.

Trzy czwarte nagrody po 5 000 Kčs - przyznać za każdą pracę:
Jednogłośnie: bez godła - za "Wspomnienia górników" - autor: Teofil Stolarz, Marklowice Dolne, nr. 111,
Jednogłośnie: godło "Hawiryz" za "Hawirski bójki" - autor: Karol Piegza, Jabłonków.
Większością głosów: godło "Leszczyna" za "Baśnie" - autor: Karolina Ruszówna, Bystrzyca, nr. 298.

Niezależnie od przyznanych nagród pieniężnych, Sąd zwrócił uwagę i wyróżnił zbiór opatrzoney godłem "Sęk" za wiersz "Legenda o dróciorku" i "Podarzone" czary oraz zbiór wierszy opatrzoney godłem "Beta" pt. Rozśpiewany kraj. Po otwarciu kopert z godłami okazało się, że autorami wyróżnionych prac są: Adam Wawrosz z Trzynieca /godło "Sęk"/ - i Teofil Bijok, Karwina II, ul. Kościelna 296 /godło "Beta"/. Na wniosek SLA, postanowiło prezydium ZG PZKO na posiedzeniu dnia 15 grudnia 1952 przyznać dodatkowo obydwom wyróżnionym autorom po 2 500 Kčs każdemu. /16/

Radiowy Konkurs chórów męskich.

Komisje Śpiewaczo-Muzyczna ZG PZKO wraz z Rozgłośnia Ostrawską zorganizowały pierwszy radiowy konkurs polskich chórów męskich. Występy chóru przed mikrofonem rozgłośni nagrane będą na taśmie i wykorzystane w ramach polskich audycji. Każdy czwartek od 14 lutego 1952 poszczególne chóry przyjeżdżają do rozgłośni, gdzie w studio nagrywały swój program na taśmie magnetofonowej. Z nagranych repertuaru kierownik muzyczny rozgłośni ustali 15-minutowy program audycji, która zostanie nadana w najbliższy poniedziałek po nagraniu.

Oceny zespołów dokona komisja sędziowska w składzie: mgr. Jan Ligenza /zest. przew. Wydziału Kultury i Sztuki przy Wojew. Radzie Narod. i prezes Zw. Śląskich Kół Śpiewaczych, Katowice/, Leopold Jancek /dyrektor artystyczny Zw. Śl. Kół Śpiew. Katowice/, Karol Stryja /dyrygent Filharmonii Katowickiej, w Katowicach/, Piotr Dziemba /kier. muzyczny rozgłośni katow., w Katowicach/, Jędrabek /dyr. rozgłośni, Ostrawa/, Přebinda, /zeż. muzyczny, Ostrawa/, Gotthard /dyrygent orkiestry radiowej, Ostrawa/.

Konkurs ZG PZKO dnia 14 czerwca /sobota/ 1952 w sali hotelu "Piszc" Koncert Jubileuszowy.

Ustalono następujące terminy nagrywań:

14.2.1952: Końska - Ogniwo-dyryg. Gojniczek Jan,
21.2.1952: Jabłonków - Gorol - dyryg. Heczko Karol,
28.2.1952: Stonawa - "Siła" - dyryg. Firla Józef,
6.3.1952: Orłowa - "Hasło" - dyryg. Fierla Eugeniusz,
13.3.1952: Karwina I-Miasto - "Hejnał" - dyryg. Chowaniec Franciszek
20.3.1952: Karwina II-Kopalnie - "Echo"-dyryg. Wojnar Rudolf
27.3.1952: Cz.Cieszyn - "Harfa" - dyryg. Hławiczka Karol.

Nadawanie audycji rozpoczęło się w poniedziałek, dnia 18 lutego 1952. Terminy nagrań były wylosowane.

Repertuar był następujący: a/ pieśni obowiązkowe: "Spółdzielcze jutro" /pieśń masowa/ J. Maklakiewicz, "Naprzód, żołnierze wolności", St. Gajdeczki, b/ pieśni dowolne - /4-głosowe bez akompaniamentu/: 3 pieśni artystyczne i 3 pieśni ludowe.

W konkursie przewidziano następujące nagrody:

I miejsce 3 000 Kčs, II miejsce 2 000 Kčs, III miejsce 1 000 Kčs

W sobotę, dnia 20 kwietnia 1952 na aktywie dyrygentów i w obecności członków Sądu Konkursowego z Rozgłośni Ostrawskiej podsumowane zostały wyniki konkursu i ustalona kolejność najlepszych trzech chorów męskich a to:

I miejsce : "Siła" Stonawa, dyrygent Józef Firla,
II miejsce : "Echo" Karwina II-Kopalnie, dyrygent Rudolf Wojnar
III miejsce : "Hejnał" Karwina I-Miasto, dyryg. Franciszek Chowaniec. /17/

Wielki koncert w Boguminie.

Dnia 20 kwietnia 1952 odbył się w sali kina "Osvěta" w Boguminie wielki koncert z okazji zakończenia Konkursu Radiowego polskich chorów męskich. W koncercie wystąpiły wszystkie trzy zwycięskie chóry, chór mieszany rozgłośni Ostrawskiej i orkiestra symfoniczna tejże rozgłośni pod kierownictwem Jaroslava Gottharda. Na koncercie podane zostały do wiadomości wyniki konkursu i oficjalne ogłoszenie listy zwycięzców.

Program pierwszej części koncertu został wykonany przez chóry męskie, które odśpiewały pieśni konkursowe. W drugiej części wystąpiła orkiestra symfoniczna, która odegrała uwersturę z opery Stanisława Moniuszki "Halka" i Zygmunta Noskowskiego. "Poemat" symfoniczny. Potem wystąpił chór mieszany a capella odśpiewując kilka pieśni oraz wykonując pod batutą Josefa Přebindy z towarzyszeniem orkiestry wiązaną pieśń ludowych. Na zakończenie koncertu połączone chóry męskie wykonały z towarzyszeniem orkiestry pieśń Stanisława Gajdeczki "Naprzód, żołnierze wolności. Całością dyrygował - Jaroslav Gotthard, który do tej pieśni opracował akompaniament i przeprowadził instrumentację.

Koncert stał na wysokim poziomie. Chóry nasze udowodniły swój wysoki poziom artystyczny, co również oceniła licznie zebrana publiczność rzesistymi oklaskami. /18/

Koncert Jubileuszowy w Cz.Cieszynie.

W ramach obchodu 25-lecia zorganizowanego ruchu śpiewaczego na naszym terenie zorganizowała Komisja Śpiewaczo - Muzyczna ZG PZKO dnia 14 czerwca /sobota/ 1952 w sali hotelu "Piast" Koncert Jubileuszowy.

Składał się on z dwu części, z których pierwsza stanowiła właściwą uroczystość jubileuszową, a druga była koncertem. Na wstępie połączone chóry przedstawione do odznaczenia, odśpiewały pod kierownictwem Eug. Fierli wiązaną pieśń śląskich Jana Kiszy "Z nad Olzy", która również obchodziła swój jubileusz, ponieważ po raz pierwszy została wykonana przez 25 laty przez połączone chóry na I-Zjeździe Śpiewaczym w ramach Festynu Macierzy Szkolnej w Parku A. Sikory w Czeskim Cieszynie. Zagajenie imprezy dokonał przewodniczący Komisji Śpiewaczo-Muzycznej ZG PZKO ob. Rudolf Wojnar. Potem nastąpił uroczysty moment wręczania Odznaki Honorowej Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie /na podstawie uchwały Zarządu Głównego z dnia 4 czerwca 1952/ za zasługi w amatorskim ruchu śpiewaczym.

S r e b r n ą Odznakę honorową otrzymały:

Chór mieszany w Ł a z a c h,
Chór mieszany w R y c h w a ł d z i e ,
Chór męski "Echo" w K a r w i n i e II-Kopalnia,
Chór męski "Siła" w S t o n a w i e
oraz

Rudolf Siwek z Rychwałdu,
Paweł Pszczółka z Szonychla,
Rudolf Wojnar z Karwiny,
Eugeniusz Fierla z Łazów,
Józef Firla ze Stonawy.

B r ą z o w ą Odznakę Honorową otrzymały:

Chór mieszany "Lira" w Darkowie,
Chór mieszany "Lira" w ~~Darkowie~~ Karwinie II-Henryk,
Chór mieszany "Hasło" w Skrzeczoniu,
Chór mieszany w Kojkowicach,
oraz

Franciszek Chowaniec z Karwiny I-Miasto,
Alfred Kristen z Orłowej,
Karol Gąsior z Karwiny I-Miasta,
Adam Kubala z Cz.Cieszyna.

Aktu dekoracji dokonał w imieniu ZG Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych prof. Emanuel Guziur. Potem każdy odznaczony chór odśpiewał po jednej pieśni. Odśpiewaniem przez połączone chóry pieśni M. Suleja "Hej, to pole" zakończyła się pierwsza część imprezy jubileuszowej.

Program drugiej części koncertowej zagaiły połączone chóry męskie: Towarzystwa Śpiewaczego "Harmonia" z Cieszyna /Polska/, "Siły" ze Stonawy i "Echa" z Karwiny, które pod dyрекcją Em. Guziura wykonały "Alarm" Kołaczewskiego do słów A. Słonimskiego. Wielkim powodzeniem cieszyła się "Suita wiślańska" Jerzego Hańdzy /pioniera ruchu śpiewaczego sprzed 40 laty/, na chór mieszany, męski, sola i fortepian w wykonaniu 80-osobowego zespołu "Harmonia" przy Powiatowym Domu Kultury w Cieszynie. Śpiewali potem soliści Państwowej Szkoły Muzycznej w Cieszynie: dyrektor tej szkoły Jerzy Drozd - tenor, Bronisława Morys - sopran¹ Stanisław Supik - skrzypce. Orkiestra symfoniczna radia ostrawskiego pod dyрекcją Jar. Gottharda wykonała dwie uwertury koncertowe "Tatry" Żeleńskiego i "Karnawał" Dwořáka. Dalsze dwie pozycje to "La folia" Corelliego /solo skrzypcowe St. Supik/ oraz aria Stefana z opery "Straszny dwór" Stan. Moniuszki /solo tenor Jerzy Drozd. Niezwykłą pozycją całego koncertu było prawykonanie najnowszej kompozycji ostrawskiego kompozytora

R.Kubina melodramatu do słów Władysława Broniewskiego - "Komuna żyje". Doskonale recytował artysta Teatru Zd.Nejedlého w Ostrawie, Miloslav Holub.

Akordem końcowym koncertu było wykonanie przez połączone chóry męskie /stonawskiej "Siły", karwińskiego "Echa" i orłowskiego "Hasła" z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej pod batutą Józefa Firli dwóch pieśni "Spółdzielcze jutro" -Maklakiewicza i "Naprzód", żołnierze wolności" Gajdeczki.

Koncert odbył się przy szczególnie zapełnionej widowni "Piasta", która gorąco oklaskiwała wykonawców /pod.400 osób/ programu. /19/

Koncert muzyki i pieśni:

Zorganizował go ZG PZKO w niedzielę, dnia 19 października 1952 w sali hotelu "Piaś", Wykonawcami byli: Irena Myrczac, Jerzy Drozd /tenor/, Józef Stebel /słowo wiążące/. W programie były utwory fortepianowe Chopina, Liszta, Schuberta oraz arie i pieśni kompozytorów Donizetto, Rossini, Moniuszko, Karłowicz, Gał, Schubert, Sztwiertnia. Pani Irena Myrdacz jest profesorką Państw.Szkoły Muzycznej w Cieszynie i dyplomowaną artystką - muzykiem. /20/

Wieczór pieśni, tańca i humoru.

Zorganizował go ZG PZKO dla pracowników JSR w Gnojniku, Smiłowic, Ligotki Kameralnej w sobotę, dnia 29 listopada 1952 w sali p.Zajica w Gnojniku. Wykonawcami programu byli: - 70-osobowy zespół PZKO z Łazów /śpiew, taniec, muzyka/, małżonkowie Wanda i Józef Přibulowie /pieśni przy gitarze/ i humor oraz Józef Wierzoń - akordeon. /21/

Krajowy Wieczór Literacko-Artystyczny.

Odbył się dnia 26 kwietnia 1952 w Cz.Cieszynie na zakończenie Miesiąca Przyjaźni Czeskosłowacko-Polskiej w sali hotelu "Piaś".

Przemówienie okolicznościowe wygłosił Paweł Kubisz, utwór Chopina "Imprompt" odegrała p.Marta Rozmanitowa, autorecytacje wygłosili Henryk Jasiczek, Paweł Kubisz, i Gustaw Przeczek, akordeonista Walter Kamiński odegrał utwory Chopina i Suppé-go, wreszcie "Sonatę patetyczną, Beethovena zagrała p. Marta Rozmanitowa. Słowo wiążące wypowiadał prof. Karol Hławiczka. Dalszymi punktami programu był występ chóru "Harfa" z Cz.Cieszyna /2 pieśni/, zespołu tanecznego z Górnej Lutyń /mazur/, montaż sceniczny Adama Wawrosza pt."Zmiana programu" /w wykonaniu A.Wawrosza i jego trzynieckiego zespołu, duet żeński wokalny /Wronkova i Jeżowiczówna "Wieczór na redzie" i fragment z opery Blodka "W studni"/.

Gośćmi na koncercie byli: konsull RP w Ostrawie Wallenty Paterek, referent konsularny Ślusarczyk, przedstawiciele Okręgowego Komitetu Frontu Narodowego z Ostrawy itd. Po programie była zabawa taneczna. /22/

Wieczory literackie SLA.

W r. 1952 odbyło się kilka wieczorów literackich, urządzanych przez Koła miejscowe z udziałem członków SLA. Odbyły się między innymi:

We wtorek, dnia 21 stycznia 1952 w lokalu świetlicowym Koła PZKO w Pietwałdzie. Z autorecytacjami wystąpili Paweł Kubisz i Henryk Jasiczek, Słowo wiążące miał okręgowy inspektor oświaty Karol Rzyman.

We czwartek, dnia 22 maja 1952 z inicjatywy "Osvětové besedy" odbył się w sali tej instytucji w Ostrawie wieczór autorski pisarzy polskich z terenu Śląska Cieszyńskiego. Zagaił dyr. Franciszek Král, nieustrudzony pracownik na polu zbliżenia czesko-polskiego, przewodniczący Związku Przyjaźni Czesl.-Pol. od 24 lat. Godzinową prelekcję na temat polskiej literatury na Śląsku Cieszyńskim od zarania dziejów aż do chwili obecnej wygłosił czeski pisarz, prof. Voj. Martinek. W programie były również autorecytacje Pawła Kubisza, Henryka Jasiczka i Gustawa Przeczka, którzy odczytali swe najnowsze wiersze lub fragmenty z najnowszych utworów. Wieczór zakończył Franciszek Král.

Dnia 10 czerwca 1952 zebrało się w sali Domu Kultury w Karwinie - Nowym Jorku ponad 200 świetliczan na wieczór literacki. Zagajał Ernest Sembol, po czym nastąpiły autorecytacje: Pawła Kubisza i Henryka Jasiczka, przeplatane występami ob. Dziadurówny /kilka utworów Chopina/ i śpiewem duetu Jeżowiczówna-Wronkova. Zakończono wolną pieśnią - "Tysiące rąk, miliony rąk, a serce bije jedno". /23/

Wystawa "generalna" SLA.

Tegoroczna wystawa malarska SLA została zorganizowana w Cz. Cieszyźnie w sali hotelu "Piast" i trwała od 25 maja do 2 czerwca 1952 włącznie. Obejmowała ponad 100 prac następujących artystów malarzy: Józef Berger /6 prac/, Władysław Cejnar /7 prac/, Dominik Figurny /2 prace/, Gustaw Fierla /15 prac/, Władysław Pász /9 prac/, Karol Piegza /12 prac/, Franciszek Świder /21 prac/, Rudolf Žebrok - /40 prac/. Tegoroczna wystawa cieszyła się wielkim zainteresowaniem czeskiego i polskiego społeczeństwa a także wykazała nieprzeciętny poziom wystawionych prac naszych artystów. Poza wymienionymi wystawiali swe prace także Franciszek Siedloczek, J. Myrdacz z grupy malarskiej trzynieckiej. Współczesna tematyka przejawiała się w płótnie Władysława Cejnara /"Rozbudowa kraju śląsko-ostrawskiego/, obrazach Franciszka Świdra /"Konspiracja przeciwko kapitalizmowi"/, tematyka współdzielcza przejawiała się u Rudolfa Žebroka /"Spółdzielnia Rolnicza w Karwinie", "Wzorowa pracownia Spółdzielni w Gnojniku", problemy górnictwa ujął Władysław Pász /"Szyb Czesk. Armii", "Szyb Barbara", i "Szyb 1-Maja"/, do problematyki rolniczej wrócił również Karol Piegza /"Jabłonkowska spółdzielnia rolnicza przy pracy"/. Uwagę widzów przyciągały 3 modele prac rzeźbiarskich Franciszka Świdra /2 hutnicy trzynieccy i projekt pomnika w Karwinie/ oraz 2 obrazy poświęcone pracy kamieniarskiej. Wśród prac Rudolfa Žebroka znalazł się portret Pawła Oszeldy oraz ciekawy zbiór "U nas rano w Karwinie".

Otwarcie wystawy dokonał w niedzielę, dnia 25 maja 1952 sekretarz ZG PZKO Emanuel Pietrus, główne zaś przemówienie okolicznościowe wygłosił poeta Paweł Kubisz. /24/

Klub dyrygentów.

Komisja Śpiewaczo-Muzyczna ZG PZKO postanowiła powołać do życia tzw. "Klub dyrygentów" jako formę dokształcania kadr dyrygenckich jak również wymiany doświadczeń z terenu ich pracy.

Pierwsze zebranie Klubu Dyrygentów odbyło się dnia 6 października 1952 w Darkowie dla dyrygentów okręgu karwińskiego i frysztackiego. Zadania Klubu omówił kierownik Komisji Śpiewaczo-Muzycznej ob. Józef Firla. Na zebraniu wygłoszono trzy referaty a to: "Jak należy prowadzić zespół", "Znaczenie pracy chóralnej" i "Metoda dyrygowania". Wykładowcami byli prof. Jan Gawlas i prof. Emanuel Guziur. Praktyczną lekcję przeprowadzono z chórem mieszanym "Lira" w Darkowie.

Dalsze zebranie odbyło się w Łazach dla dyrygentów z okręgu orłowskiego, suskiego i bogumińskiego. /25/

Komisja Słownictwa Polskiego.

ZG PZKO zwołał duży aktyw terenowy na konstytuujące zebranie Komisji Słownictwa Polskiego /KSP/. Przemówienie wstępne wygłosił sekretarz polityczny tow. Em. Pietrus a następnie ob. Władysław Milerski dokonał szczegółowej analizy projektu powołania do życia KSP. Rola jej polega przede wszystkim na opracowaniu słownika trudnych terminów i zwrotów, które często nie znajdują właściwego odpowiednika w języku polskim. Jako jedno z najbliższych zadań wytyczono opracowanie i wydanie słownika dla potrzeb społeczeństwa polskiego na czeskim Śląsku Cieszyńskim.

Do realizacji tego projektu jednak nie doszło z tego powodu, że w Państwowym Wydawnictwie Pedagogicznym miał wyjść słownik czesko-polski, który właśnie problemy te uwzględnia /autor prof. Vydra/. Postanowiono jedynie w razie potrzeby słownik ten uzupełnić.

Zebranie konstytucyjne KSP odbyło się w maju 1952 r. -/26/

Czasopisma z Polski.

ZG PZKO pomaga Kołom PZKO oraz szkołom również w ten sposób, że dostarcza im czasopism polskich, drukowanych w Polsce.

W roku 1951 / za okres od 12 marca do końca roku / dostarczono Kołom ogółem 83 640 egzemplarzy za 236 000 Kčs. Były to głównie: "Przyjaciółka", "Żołnierz polski", "Trybuna Ludu", "Trybuna wolności", "Trybuna rolnicza", "Film", "Rzekrój", "Gromada", "Rolnik Polski", "Przegląd Sportowy", "Sport", "Wola Ludu", "Szpilki", "Świetlica", "Chłopska Droga", "Życie śpiewacze". Dla szkół wysłano: "Płomyczek", "Płomyk", "Drużyna", "Iskierka", Świerszczyk.

W roku 1952 wysyła się nadal na adres Kół PZKO czasopisma "Nowa Kultura", "Film", "Trybuna Wolności", "Gromada ilustrowana", "Gromada nie ilustrowana", "Żołnierz polski", "Przekrój", "Rolnik polski" i "Przyjaciółka". Jest to razem 53 100 egzemplarzy wartości 314 280 Kčs. /27/

Ocena aktywności zespołów.

W r. 1952 postanowił ZG PZKO przeprowadzać ocenę działalności zespołów. Zespoły śpiewacze, teatralne i taneczne prowadzą tzw. "Dzienniczki czynności", w których zapisuje się próby i występy oraz notuje obecność członków zespołu oraz tematykę pracy /wyćwiczone czy ćwiczone pieśni tańce, sceny itd/.

Na podstawie notatek w tych "Dzienniczkach" przeprowadza się ocenę działalności stosując tabelę punktacyjną. W roku 1952 obowiązywała nowa tabelka, zawierająca następującą równowartość punktową aktywności :

- I. Ogólne: Za występ na własnej imprezie 5 punktów
 Za występ na uroczystości 2 punkty
 Za gościnny występ 3 "
 Za udział w TL/Lidová vvořivost/..... 5 "
2. Frekwencja na próbach: Obecność na próbie do 50% -2 punkty
 Obecność na próbie ponad 50% 3 punkty
 Obecność na próbie 100% 5 punktów
3. Wyćwiczony repertuar: Za każdą wyćwiczoną pieśń:
 masową 1 punkt
 postępową 4-głos. 3 punkty
 ludową 3 "
 artystyczną 5 "
- Za każdy wyćwiczony taniec:
 śląski..... 5 punktów
 ludowy 3 "
- Za każdą wyćwiczoną sztukę
 teatralną: jednoaktówkę... 2 punkty
 całowieczorową.. 5 "
 całowiecz.o tema-
 tyce współcz... 10 "
- Za montaż sceniczny 5 punktów
 Za montaż scén.w opracow.
 własnym 10 punktów

/28/

I Powiatowy Festyn PZKO w Boguminie.

~~1267~~

Zorganizowany został przez Zarząd Powiatowy PZKO w Boguminie w niedzielę, dnia 31 sierpnia 1952 na boisku Sokoła. Pochód wyruszył od polskiej szkoły.

Powiatowy chór męski w Boguminie.

Rozpoczął swą działalność oficjalnie w dniu 16 listopada 1952. W tym dniu na uroczystym zebraniu omówiono dalszą czynność chóru, zaś ZP PZKO w Boguminie zobowiązał się otoczyć opieką "Chór męski". Przygotuje własny koncert. Dyrygentem został Fr. Michalik.

Kurs charakteryzacji w Cz.Cieszynie.

Organizatorem był Zarząd Powiatowy PZKO w Cz.Cieszynie. Rozpoczął się w niedzielę, dnia 9 marca 1952 w salce hotelu "Piast" w Cz.Cieszynie. Wykładowcą sztuki charakteryzacji jest ob.Fujerik, charakteryzator Tesinskeho divadla.-

Z 32 zgłoszonych było na pierwszej lekcji zaledwie 17 uczestników. Poziom kursu był bardzo wysoki.

Podobny kurs zostanie zorganizowany w powiecie bogumińskim w kwietniu a w powiecie karwińskim w maju. /29/

Święto Góralskie w Jabłonkowie.

Odbyło się w niedzielę, dnia 24 sierpnia 1952 jako akcja Zarządu Powiatowego PZKO w Cz.Cieszynie i Koła PZKO w Jabłonkowie. Wzięło w nim udział ponad 16-tysięcy osób. Pochód uświetniał góral na koniu /Jura spod gronia- Władysław Niedoba/, wozy alegoryczne /Bystrzycy, Koszarzysk, Nydku, Piosku, Bukowca i Boconowic/. Z gości wymienić trzeba: za PK FN. Cz.Cieszyn J.Němec, za ZP PZKO Cz.Cieszyn, Władysław Milerski

Występowali w programie: zespół "Gorol", zespół regionalny z Wisły, którzy przywiózł w darze dla "Gorola" kilkumetrową oryginalną góralską "trombitę", zespół taneczny z Bystrzycy /taniec zbójnicki/ itd. /30/

Zebrań bibliotekarzy w Karwinie.

Zarząd Powiatowy PZKO w Karwinie zwołał bibliotekarzy polskich na naradę w sprawie pracy polskich oddziałów publicznych bibliotek gminnych oraz dla wymiany doświadczeń. Zebranie prowadził powiatowy referent ZP PZKO dla spraw bibliotek Franciszek Jeżowicz ze Stonawy. Uchwalono: 1/ Sporządzić w każdej bibliotece spis dzieł niezupełnych w celu ich skompletowania, 2/ uzgodnić brzmienie umowy między MNV a Kołem PZKO w sprawie aktualnego połączenia się bibliotek, 3/ sporządzić spis najpoczytniejszych książek, 4/ zaprowadzić jednolite druki w pracy bibliotekarskiej 5/ urządzić kurs dla bibliotekarzy.

Odpowiedzi na zapytania w czasie dyskusji udzielali członkowie Powiatowej Biblioteki ob.Kozubková, ob.Kwiczala, i ob.Jeżowicz. Uchwalono także zwołać drugie zebranie w celu omówienia regulaminu wypożyczania książek.

To drugie zebranie odbyło się dnia 24 listopada 1952. Główne przemówienie wygłosił za powiatową bibliotekę ob.Kwiczala. /31/

Wystawa książki polskiej w Karwinie.

We wtorek dnia 17 marca 1952 została otwarta wystawa polskiej książki, która trwała aż do 1 kwietnia 1952r. Umieszczona była w sali dawnego ratuszu gminnego /niedaleko karwińskiego browaru/ obok lokalu sekretariatu ZP PZKO. w Karwinie II.

W czasie trwania wystawy organizowano szereg akcji a to: dnia 26.3. wieczór pieśni polskiej z pęty, 27.3. występ chóru "Echo" z Karwiny, 28.3.- wieczór pieśni czeskiej i polskiej, 29.3.- pogadanka o książce "Pokład Joanny", 30.3.-pogadanka na temat "Stosunki czesko-polskie na przestrzeni dziejów" i 31.3.- pogadanka "Osiągnięcia Polski Ludowej"/z obrazami świetlnymi z epidiaskopu/

Wystawa była organizowana w ramach Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Polskiej, /32/

Uroczystość rocznicy Powstania Słowackiego w Karwinie.

Zarząd Powiatowy PZKO w Karwinie urządził dnia 24 sierpnia 1952 w parku przy Domu "Praca" w Karwinie II uroczystość rocznicy Słowackiego Powstania Narodowego. Patronat nad tą uroczystością przejął Pow.Kom.Frontu Narodowego w Karwinie.

W programie wystąpił laureat nagrody na III Światowym Festiwalu Młodzieży w Berlinie oraz laureat nagrody państwowej CSR - słowacki zespół L U Č N I C A liczący około 120 osób z pełnym i barwnym programem. /33/

Nowy lokal księgarni PZKO w Cz.Cieszynie.

Ponieważ lokal dotychczasowy księgarni na ul. Čapka nie odpowiadał potrzebom, ponieważ stale zwiększała się ilość książek, poczyniono starania o umieszczenie księgarni w większym i lepszym i lepszym lokalu. Starania zostały wreszcie uwieńczone pomyślnym skutkiem. W czasie od 14 do 20 lipca księgarnia była nieczynna z powodu prac adaptacyjnych i przeprowadzki.

W dniu 21 lipca 1952 rozpoczęła księgarnia sprzedawanie książek w nowym lokalu na ulicy blisko dworca kolejowego. Lokal jest stosunkowo duży, posiada duże okna wystawowe i jest na frekwentowanej ulicy - a więc łatwo dostępny..

Podwójny jubileusz "Bajki"

Dnia 4 czerwca 1952 odegrał zespół teatrzyku kukielkowego przy ZG PZKO "BAJKA" pod kierownictwem ob.Ferdynanda Króla swe 500 przedstawienie, które wypadło w szkole ludowej w Końskiej. Z okazji tego jubileuszowego przedstawienia działwa szkoły powitała zespół kwiatami i życzeniami.Przemawiał przedstawiciel Koła PZKO, Stow.Rodziców i Przyjaciół Szkoły, Sceny Polskiej /Władysław Niedoba/, zaś z ramienia ZG PZKO red.Henryk Jasiczek, wręczając kierownictwu "Bajki" dyplom uznania. Polski inspektor szkolny Józef Mrózek przesłał list z gratulacjami i życzeniami. Grano sztukę kukielkową napisaną przez kierownika "Bajki" pod tyt."Jak to dzieci małe,domek budowały". Była to piąta z rzędu sztuczka napisana przez Ferdynanda Króla.

Równocześnie z 500 przedstawieniem /widziało to przedstawienie ponad 50-tysięcy młodzieży i ponad 11-tysięcy ludzi dorosłych/ obchodziła "Bajka" swój drugi jubileusz a to 5-lecia swej pracy.

Ofiarny zespół teatrzyku "Bajka" tworzyli: Żebroková E., Fierłowa E., Kożusznikowa G., Szarowska H., Swaczynowa oraz kierownik zespołu Ferdynand Król.

W r.1952 zespół teatrzyku "Bajka" wystawił dwie sztuki a to: 1/ "Przygoda Zosi" - Ferdynanda Króla i "Jak to dzieci małe,domek budowały" - również Ferdynanda Króla. Zespół miał więc 2 premiery, ogółem 186 występów z udziałem 19 791 dzieci oraz 3 460 osób dorosłych. /34/

" Gorolsko błyskawica "

To tytuł nowego widowiska regionalnego, scenicznego w opracowaniu Władysława Niedoby, przedstawiające oryginalne zwyczaje góralskie przeplatane tańcami i śpiewem. "Jura spod gronia" występuje w nim w scenie na gorolskich "zolytach" a "Michoł" ze swoją "połowicą" popisują się zdolnościami gawędziarskimi.

Premiera widowiska odbyła się dnia 15 czerwca 1952 w Czytelnii w Jabłonkowie. Potem "Gorol" występował z tym widowiskiem w wielu miejscowościach Śląska z wielkim powodzeniem.

/35/

" Gorol " w sanatorium jabłonkowskim.

W piątek dnia 28 sierpnia 1952 urządził zespół regionalny "Gorol" specjalny wieczór z dwugodzinowym programem kulturalnym w jadalni sanatorium w Jabłonkowie dla pacjentów leczących się w tym zakładzie. Występowało około 50 śpiewaków i orkiestra. Zespół był serdecznie przyjęty i gorąco oklaskiwany przez słuchaczy zaskoczonych pięknem folkloru jabłonkowskiego i werwą wykonawców programu. Trzeba zaznaczyć, że niemal wszyscy pacjenci pochodzili spoza naszego terenu, z różnych krajów naszej republiki i po raz pierwszy spotkali się z oryginalną kulturą rejonu jabłonkowskiego. /36/

II Festiwal Pieśni i Muzyki w Cz.Cieszynie.

Odbył się dnia 15 marca 1952 w sali hotelu "Piast". Wykonawcami programu byli: chór "Harfa" z Cz.Cieszyna, chór "Echo" z Karwiny II, chór "Ludnia" z Trzyńca, orkiestra symfoniczna J.Raszki z Trzyńca, kwartet smyczkowy Pawła Kalety oraz soliści: Zofia Wanokówna /śpiew/, dyr.Jerzy Drozd /aria z opery Moniuszki "Straszny dwór -Helena Konderłówna-melodia kuranta/. Słowo wstępne wygłosił Jan Kotas.- Całością kierował i dyrygował prof.Karol Hławiczka.Widownia tym razem była pełna, publika cieszyńska dopisała. /37/

Budowa sceny w Olbrachcicach.

Już od roku 1951 trwa w Olbrachcicach budowa nowej sceny przy Domu Robotniczym. Przybudówka została już wymurowana i na zimę pokryta dachem. Koszt oblicza się na 500-tysięcy Kłs /same oświetlenie kosztować ma na 200-tysięcy/. Około 40 Kłł PZKO udzieliło Kołu w Olbrachcicach pożyczki finansowej, same zaś Olbrachcice zebrały na ten cel 100-tysięcy Kłs.

W tym roku scena jest dokończona i wyposażona w najpotrzebniejsze urządzenia i może być używana.

Zespoły z Polski w Olbrachcicach.

Dnia 28 czerwca 1952 gościły w Olbrachcicach na nowej scenie zespoły artystyczne i soliści z Cieszyna /Polska/. Impreza zorganizowana była pod hasłem: "Polskiej pieśni cześć na wieki!"

Wykonawcami programu byli: chór mieszany "Harmonia wraz z zespołem tańca regionalnego przy Powiatowym Domu Kultury w Cieszynie, Zespół Tańca Regionalnego przy Konsumie Robotniczym w Cieszynie oraz soliści z naszego terenu:

Bronisława Morysówna /sopran/ i Stanisław Supik /skrzypce/.

Program obejmował wykonanie pieśni ludowych /Moniuszko/, Nowowiejski, Różycki/, pieśni solowych przez Bron. Morys - /"Zingarella"-Paiesielli, "Dolo moja dolo.." - "Czajkowskiego, Prząśniczki - Moniuszki/, Stanisław Supik wykonał z akompaniamentem fortepianu /Marta Palowska-Bury/ "Legendę i "Obertasa" Wieniawskiego. Połączone chóry męskie odśpiewały "Alarm" - Kołaczkowskiego, zespół taneczny przy Konsumie Robotniczym zatańczył mazura, krakowiaka i oberka oraz Siutę ukraińską.

Gwoździem programu było wykonanie "Siuty wiślańskiej" J.H.Hadyny na chór, sola i fortepian. /38/

Współzawodnictwo bibliotek.

Już w roku 1951 odbyło się w powiecie karwińskim współzawodnictwo o tytuł wzorowej biblioteki gminnej. Brało w nim udział 15 czeskich bibliotek. Najlepsze wyniki uzyskały biblioteki gminne w Dzieńmorowicach i Lutyni Dolnej.

Polskie biblioteki, których jest na razie 9, włączyły się do współzawodnictwa dopiero w r.1952. Jedną ze wzorowych bibliotek polskich jest biblioteka w Stonawie, prowadzona przez bibliotekarza p.Franciszka Jeżowicza. Piękną współpracę między polskim i czeskim działem biblioteki gminnej można także obserwować w Suchej Dolnej, gdzie obaj bibliotekarze ściśle ze sobą współpracują. /39/

Jubileusze chórów.

Dnia 27 kwietnia 1952 obchodził jubileusz 25-lecia pracy chór mieszany "L u t n i a" z Karwiny II-Henryk.Uroczysta akademii odbyła się w sali domu"Praca" w Karwinie II. Oprócz chóru występowały tam w programie kulturalnym: chór męski "Echo" z Karwiny II, chór męski "Siła" ze Stonawy i chór mieszany z Łazów. Związką historię 25-letniej pracy chóru przedstawiła ob.Zuczkówna. Zasłużonym członkom chóru wręczono upominkowe dyplomy. Kierownik Komisji Śpiew.-Muzycznej ZG PZKO Józef Firla wręczył chórowi dyplom uznania za sumienną i długoletnią pracę chórową. /40/

Uroczystość 25-lecia pracy chórowej obchodził również w dniu 16 listopada 1952 chór mieszany "H a s ł o" - w Skrzeczoniu. Ocenę pracy tego zespołu przeprowadził z ramienia Komisji Śpiew.-Muzycznej Józef Firla, historię chóru odczytał Rudolf Wójcik. W programie brały udział następujące zespoły: chór-jubilat z tow.orkiestry BŻ/huty bogumińskiej/- "Polskiej pieśni cześć, Kantata ku czci A.Nickiewicza";Pieśń robotnicza; "Moskwa; "Pieśni śląskie", chór męski "Siła" ze Stonawy, małe zespoły "Hasła" /kwartet i żeński zespół/, orkiestra hutnicza. /41/

Występ w Hradcu przy Opawie.

Z inicjatywy "Krajské lidové tvořivosti" w Ostrawie zorganizowano w niedzielę, dnia 29 sierpnia 1952 w sali zamkowej na Hradcu koło Opawy rewią popisów zespołów ludowych.

Jako jedyny z polskich zespołów brał w tych popisach udział zespół taneczny z Karwiny I, prowadzony przez Ferdynanda Króla. Program zespołu podobał się i dlatego zespół został zaproszony na ponowną akcję, mającą się odbyć w październiku,-

"Gorol" w Ostrawie.

W niedzielę, dnia 17 sierpnia 1952 odbywała się na lotnisku w Hrabuvce koło Ostrawy wielka okręgowa uroczystość KPC, z udziałem ponad 20 tysięcy budowniczych Huty Klementa Gottwalda, hutników i górników. Na tej uroczystości wystąpił również zespół regionalny "Gorol" z Jabłonkowa, którego żywy i barwny program składający się z tańców i śpiewów ludowych, przeplatany dowcipną gawędą "Jury spod gronia" i powiadaniem gwarowymi "Michoła" zjednały zespołowi gorącą sympatię publiczności, która oklaskiwała gorąco każdy punkt programu. /43/

Występ w Strażnicy.

Zespół taneczny PZKO Lutynia Górna pod kierownictwem Bronisława Bednarza występował jako jedyny zespół polski z ogólnej liczby 30 zespołów biorących udział w tej imprezie - w centralnych uroczystościach przeglądu Twórczości Ludowej /Soutěž lidové tvořivosti/ jakie odbyły się w Strażnicy w dniach od 27 do 29 czerwca 1952. Zespół dobrze tam reprezentował nasz region i naszą kulturę regionalną. /44/

Estrada w Ostrawie.

Dnia 1 lutego 1952 odbyła się w hali cyrku "Beskid" w Ostrawie wielka rewia młodzieżowa z udziałem zespołu "Mojmír" - z Łazów, zespołu żołnierskiego kopalni Pokój z Karwiny, grupy akordeonistów i zespołu tanecznego z Pietwałdu.

Młodzież polską zaprezentował zespół taneczny z Lutyni Górnej oraz popularny solista tego zespołu akordeonista - ob.Błanik.

Zespół w ramach swego występu odśpiewał najpierw "Marsz Mokotowa", po czym odtańczył taniec góralski, zbierając huraganowe brawa. Po tańcu tow.Błanik zaśpiewał kilka piosenek - /bisować musiał pieśń murzyńską "Mississippi"/. Członek krajowego zarządu potwierdził wysoki poziom zespołu pod kierownictwem ob.Bednarza Bronisława, wskazując go jako wzór do naśladowania. /45/

Miesiąc Przyjaźni Czeskosłowacko-Polskiej.

Z okazji 5 rocznicy podpisania układu o przyjaźni urządzono "Miesiąc Przyjaźni Czeskosłowacko-Polskiej", który rozpoczął się dnia 10 marca 1952 a trwał do 15 kwietnia 1952r. Inauguracją tego Miesiąca było uroczyste zebranie Okręgowej Rady Narodowej /KNV/, Okręgowego Komitetu Frontu Narodowego i organizacji Frontu Narodowego, które odbyło się w poniedziałek w teatrze okręgowym w Ostrawie w obecności konsula RP. w Ostrawie Walentego Paterka, sekretarza głównego OK KPC. - tow.Innemanna, przewodniczącego KNV tow.Zbranka, przewodniczącego OK FN tow.Vochali oraz przedstawicieli organizacji społecznej w kraju ostrawskim.

Po odegraniu hymnów państwowych zagaik uroczystość przewod. OK FN tow.Vochala, po czym referat okolicznościowy wygłosili przew. KNV tow.Zbrank i konsul RP tow. Walenty Paterek. - Następnie przewodniczący Okręgowej Rady Związków Zawodowych /tow.Jakub Peterek/ odczytał odezwę do obywateli Kraju Ostrawskiego w związku z "Miesiącem Przyjaźni Czł.-Polskiej. - W drugiej części programu Scena Polska Těš.divadla odegrała sztukę Maliszewskiego "Wczoraj i przedwczoraj". /46/

Wieczór Przyjaźni Cześć.-Polskiej w Ołomuńcu.

Dnia 5 kwietnia 1952 urządził Uniwersytet Palackiego w Ołomuńcu w Sali Reduty pod patronatem KNV okręgu ołomuńskiego "W i e c z ó r przyjaźni" czeskoślowsko-polskiej. Wykonawcami programu kulturalnego byli: Wyższokolski umiędzy kolektiw oraz Polski Zespół Narodowy /składający się ze studentów ze Śląska Cieszyńskiego oraz stypendystów z Polski/.

Gośćmi byli między innymi: konsul RP w Ostrawie tow. Walenty Paterek, wiceprzewodniczący KNV tow. Janyša sekretarz okręgowy KPC, przedstawiciele ZG PZKO.

Główne przemówienie wygłosił dziekan Uniwersytetu Palackiego tow. Metelka oraz konsul RP tow. Paterek w imieniu ambasady RP w Pradze. Jemu też mali pionierzy wręczyli wiązanki kwiatów.

Po odegraniu hymnów państwowych, zagajeniu przez przewodniczącego grupy studenckiej ČSM i oficjalnych przemówieniach program kultury obejmował następujące punkty: zespół symfoniczny Wyższokolskiego Kolektiwu wykonał utwory - Smetany itd., recytatorka Wanda Konieczna wygłosiła wiersz Łopalewskiego "Mickiewicz u Chopina", potem śpiewał chór młodzieży polskiej a wreszcie wykonano montaż słowno - muzyczno-taneczny "Wędrowki po Polsce" zawierający szereg tańców narodowych przy akompaniamencie akordeonisty Tadeusza Błanika. Montaż rozpoczęto pieśnią "Płyniesz Olzo" a zakończono pieśnią znaną również czeskiemu społeczeństwu "Góralu, czy ci nie żal".-Konferansjerem był przez ZWM Paluchiewicz.

Cała uroczystość była bardzo udana.

/47/

Manifestacja z okazji Manifestu Lipcowego w Karwinie.

Odbyła się ona dnia 26 lipca 1952 w Parku Zd.Nejedlego w Karwinie II dla uczczenia 8 rocznicy Manifestu Lipcowego. Organizatorem był Powiatowy Komitet Frontu Narodowego w Karwinie wraz z Towarzystwem dla Współpracy Kulturalnej z Polską. Po południu od 14-godz. był koncert orkiestry górniczej, po 16-godz. przemówienia oficjalne /przewodniczącego OK FN w Ostrawie tow. Vochali i okręg. inspektora oświatowego - w Ostrawie tow. Karola Rzymana/ a po nich program kulturalny w wykonaniu zespołu regionalnego z Janowic koło Frydku, zespołu z Dolnych Markłowic oraz zespołu kopalni 1-Maja w Karwinie. Po programie znowu koncertowała orkiestra aż do zmroku, gdy można było wyświetlić w przyrodzie film polski "Pierwsze dni" nagrodzony na Festiwalu Filmowym w Karlowych Warach.

/48/

-Okręgowe eliminacje Twórczości Ludowej w Nowym Jiczynie.

W ramach popisów Konkursu Twórczości Ludowej najlepszych zespołów Kraju Ostrawskiego wystąpiły w dniu 29 listopada 1952 przed 900 słuchaczami również 2 polskie zespoły a to: chór męski "Siła" w Stonawie oraz zespół regionalny "Gorol" z Jabłonkowa. Z czeskich zespołów w popisach brały

Procházka Chovnicka... Podręcznik wydany zespół staromilski...
...jest przytępia /14 KPa/.

./.

udział: zespół ČSM z Poręby i zespół Ludowy z Janowic. Występowała również orkiestra dęta z Frydlantu.

Jako trzeci wystąpił chór męski "Siła" ze Stonawy. Dyrygentem był Józef Firla. Tow. Příbula zaznajomił widzów z pracą chóru, po czym chór odśpiewał "Kantatę o Stalinie" z towarz. własnej orkiestry z solistą Karolem Ponczą /baryton/. Dalszymi pieśniami były "A kiedy przyjdę", "Zachodzi słońce", "Wiązanka pieśni śląskich" i "Pieśń o pokoju". Przed "Siłą" występowała orkiestra z Frydlantu i zespół ČSM z Poręby.

Jako ostatni /po zespole z Janowic/ znalazł się na obszernej scenie zespół regionalny "Gorol" z Jabłonkova/posiadający już "drużbę"- przyjaźń z fabryką kapeluszy Tonak w N. Jiczyńie /zwożując na długiej trombie górali na "Gorolską błyskawicę".

Występy "Siły" i "Gorola" dobrze reprezentowały naszą działalność kulturalno-oświatową wśród społeczeństwa czeskiego w N. Jiczyńie. Wykazały zarazem wysoki poziom artystyczny, zdobywając powszechne uznanie. /49/

Z życia aktywistów.

Abrahamowiny prof. Rudolfa Folwarcznego.

Pod koniec marca obchodził swe abrahamowiny prof. Rudolf Folwarczny, krajowy referent dla polskiego szkolnictwa w Ostrawie, syn górnika z Łazów, absolwent polskiego gimnazjum w Orłowej a potem student uniwersytetu w Krakowie i Pradze, a po skończeniu studiów profesor orłowskiego gimnazjum jako - polonista. /50/

Abrahamowiny Ferdynand Pachola.

Obchodził je dnia 14 września 1952. Był synem górnika a potem znanym pracownikiem spółdzielczym w okresie międzywojennym /Centralne Stowarzyszenie Spożywcze w Łazach/ - i dlatego z chwilą powstania nowej spółdzielni Jednota - Jedność w Orłowej-Łazach w r. 1949 stanął na jej czele. Junilat jest członkiem ZG PZKO a poprzednio był członkiem powiatowego zarządu w Karwinie. /51/

Z naszego szkolnictwa

Nowy wydawca gazet szkolnych

Gazetki szkolne, wydawane pierwotnie przez Towarzystwo Nauczycieli Polskich w ČSR a potem przez PZKO i wreszcie Okręgową Radę Narodową w Ostrawie przejęło z nowym rokiem szkolnym /1.9.1952/ Państwowe Wydawnictwo w Pradze. Ostatnio wydano 10-stronicowy dodatek do "Jutrzenki", przeznaczony dla uczniów klasy elementarnej.

Pierwsze podręczniki szkolne

Zaczęły napływać do szkół nowe podręczniki szkolne, wydawane przez Państwowe Wydawnictwo Pedagogiczne w Pradze w języku polskim jako tłumaczenia czeskich oficjalnych podręczników. Pierwszym podręcznikiem tego rodzaju była "Arytmetyka" dla IV klasy szkół średnich w tłumaczeniu naucz. Franciszka Chowańca. Podręcznik wydany został starannie, cena jest przystępna /14 Kčs/.

Jubileusze szkół.

Jubileusz 170-lecia szkoły ludowej w Ligotce Kameralnej obchodzone w niedzielę, dnia 17 sierpnia 1952 na boisku sportowym. Pochód wyruszył od budynku szkolnego.

Jubileusz 110-lecia polskiej szkoły ludowej w Orłowej obejmował wystawę pamiątek, uroczystą akademię i festyn szkolny. Uroczystości odbyły się pod koniec września 1952.

Jubileusz 100-lecia polskiej szkoły ludowej w Suchej - Dolnej obchodzone uroczystości dnia 14 grudnia 1952r. Były przemówienia okolicznościowe, wiele życzeń i w programie kulturalnym barwny kalejdoskop wierszy, tańców i pieśni.

Jubileusz 50-lecia szkoły ludowej w Karwinie - Granicach odbył się w dniach 24 i 25 maja 1952. Zorganizowano wystawę prac uczniów i akademię jubileuszową w sali domu "Praca", wbijanie gwoździ pamiątkowych, odsłonięcie tablicy ofiar ostatniej wojny, wspólną fotografię, oraz wielki festyn w Parku Przyjaźni Czesk.-Radzieck. przy kopalni Głębok. Warto zaznaczyć, że wychowankiem tej szkoły był znany pisarz Gustaw Morcinek. /52/

Aktyw nauczycielski w Cz.Cieszynie.

We czwartek, dnia 21 lutego 1952 odbył się w Cz.Cieszynie aktyw czeskich i polskich nauczycieli, na którym referat na temat burżuazyjnego nacjonalizmu wygłosił tow.Jindřichová, - Tkandecová z Pragi. W czasie okupacji zwracano uwagę na konieczność podwojenia wysiłków w kierunku wychowania młodzieży w duchu proletariackiego internacjonalizmu, nawiązania ścisłej współpracy między szkołami czeskimi i polskimi, utrwalania przyjaźni i braterstwa między obu narodami.

Na zakończenie referent szkolny tow.Naněł odczytał wniosek uchwały aktywu, opracowany na podstawie referatu i dyskusji, który uchwalono bez zmian. /53/

Sprawy młodzieżowe.

Aktyw delegatów młodzieżowych w Cz.Cieszynie.

We czwartek, dnia 28 lutego 1952 odbył się w sali hotelu "Piast" aktyw delegatów Československého svazu mládeže oraz CZM - SMP w powiecie czesko-cieszyńskim, na którym przedyskutowano sprawę zjednoczenia organizacyjnego młodzieży w ČSM.

W zebraniu brał udział przedstawiciel Okręg.Zarządu ČSM tow.Zajíc, sekretarz PK KPC tow.Bělovský oraz tow. Chybidziura. Tow. Zajíc nakreślił perspektywy ruchu młodzieżowego opartego na zasadach całkowitego równouprawnienia jako dalszego kroku w marszu do socjalizmu. "Tylko nieświadomieni czy też wrogo ustosunkowani - mówili - mogli mówić o likwidacji polskiego życia młodzieżowego! Partia jako naczelny czynnik w naszym państwie, dbać będzie o to, aby we wspólnej organizacji zagwarantowane było wyżycie się w języku ojczystym.

W dyskusji wysuwano szereg zastrzeżeń, które świadczyły o niedojrzałości politycznych tych, którzy dopatrywali się w akcji połączeniowej prób kosmopolitycznego zlania się czy asymilacji. Tow. Ruśnok czy też Kożusznik wykazali płonność tych obaw. Oceniać się będzie młodzież według osobistej wkładu pracy społecznej. Pod koniec zebrania tow. Hracki, przewodniczący ZP CZM-SMP odczytał rezolucję, w której podsumowano wyniki dyskusji. Stwierdzono w niej, że młodzież polska i czeska w powiecie czesko-cieszyńskim dojrzała już tak dalece, aby mogła razem budować i kształtować losy wspólnej ojczyzny.

Sekretarz KPC tow. Chybidziura wskazał w podsumowaniu na znaczenie zjednoczenia dla sprawy pokoju i socjalizmu. /54/

V Powiatowy Zjazd Delegatów CZM-SMP w Cz. Cieszyźnie.

W niedzielę, dnia 2 marca 1952 odbył się w sali hotelu "Piast" piąty z kolei Zjazd Delegatów CZM-SMP pod hasłem: "Do czwartego roku pięciolatki Gottwalda z większą aktywnością, karnością i zapałem".

Wśród gości znaleźli się: poseł Paweł Trombik, sekretarz główny PK KPC tow. Bělovský, dalej Hlavačková Ludmila, Zajíc Zdeněk za ČSM Tomis, H. Jasiczek.

Zagaik i prowadził Zjazd prezes Karol Hracki, główny referat wygłosił sekretarz powiatowy CZM-SMP tow. Gustaw Walek. Z gości przemawiał poseł Paweł Trombik, podkreślając doniosłość Zjazdu z uwagi na mające nastąpić połączenie się grup polskich z czeskimi. W tym samym duchu przemawiał w imieniu OK KPC - tow. Zajíc Zdeněk.

Po dyskusji podjęto uchwałę, w której po wstępie ideologicznym postanowiono:

1/ Aby na wspólnej konferencji powiatowej ČSM i CZM-SMP wybrany został wspólny Zarząd Powiatowy, składający się wyłącznie z najlepszych pracowników młodzieżowych polskiej i czeskiej narodowości;

2/ Aby w grupach miejscowych CZM-SMP należycie przygotowano się do wspólnej konferencji, Zjazd uchwalił utworzenie 8-osobowej komisji ZP CZM-SMP do wykonywania zadań aż do wyboru wspólnego Zarządu Powiatowego;

3/ Zjazd polecił wszystkim grupom CZM-SMP, aby w miesiącu marcu zwołały zebranie członkowskie, na których zostanie wygłoszony referat na temat "Polityka narodowościowa KPC" i przygotowały utworzenie wspólnych grup młodzieżowych na terenie gminy.

/55/

II Powiatowa Konferencja Młodzieżowa w Boguminie.

W niedzielę, dnia 9 marca 1952 delegaci grup miejscowych nowego powiatu - ostrawskiego - części bogumińskiej zeszli się w sali ratusza MNV w Nowym Boguminie na II Powiatową Konferencję. Zagaik ją tow. Pichler, witając serdecznie delegacje młodzieży polskiej, co wywołało burzę oklasków.

Sekretarz ZP tow. Musioł mówił o konieczności połączenia młodzieży obu narodowości. Po przerwie obiadowej wygłosił referat przedstawiciel PK KPC w Boguminie a potem były podejmowane zobowiązania z okazji zbliżającego się święta 1-Maja.- 18-przedstawicieli czeskich grup młodzieżowych oraz 3 polskich odczytali swe zobowiązania.

Do wspólnego nowego Zarządu Powiatowego ČSM zostało wybranych 5 delegatów młodzieży polskiej /wśród nich Wojtek Grzebień, Kwaśnica/.

/56/

Powiatowe Konferencje ČSM.

W dniach 22 i 23 marca 1952 odbyły się właściwe zjednoczeniowe Konferencje Młodzieżowe ČSM w obu powiatach.

W powiecie karwińskim konferencja odbyła się w sali Domu Stalina w Karwinie II. Zebrali się na niej delegaci 52 grup miejscowych młodzieży. Główne referaty wygłosili: przedstawiciel Okręg. Zarządu ČSM tow. Knap oraz przedstawiciel -PK KPC-tow. Fajkus. Uchwalono również rezolucję.

W powiecie czesko-cieszyńskim zebrało się w tych samych dniach 335 delegatów grup młodzieżowych oraz 35 gości. Zgajik tow. Miczka, referat sprawozdawczy podawał tow. Walek Włodzimierz. - Za Okręg. Zarząd ČSM przemawiał tow. Kolek Karol. Na konferencji była obecna 6-osobowa delegacja Związku Młodzieży Polskiej z Cieszyna i Katowic.

Prezesem nowego, wspólnego Zarządu Powiatowego został wybrany tow. Karol Hracki, dotychczasowy przewodniczący ZP CZM-SMP w powiecie czeskokocieszyńskim. /57/

S p r a w y wychowania fizycznego i sportu.

Wspólne Oddziały Sokoła.

W celu utworzenia jednolitej masowej organizacji wychowania fizycznego i sportu "Sokół" na terenie Śląska Cieszyńskiego doszło do uzgodnienia całego organizacyjnego zabezpieczenia i postępowania przy tworzeniu nowych oddziałów i zarządów powiatowych wspólnych dla obu narodowości.

Ponieważ trzeba było przygotować walne zebrania oraz rozgrywki według powiatów politycznych zostały utworzone w powiatach Cz. Cieszyn, Karwina i Ostrawa 6-osobowe komisje złożone z przedstawicieli Polskiej Rady Sokoła oraz odnośnych powiatowych zarządów Sokoła /OVS-Okresní výbor Sokola/.

Przy Okręgowym Zarządzie Sokoła /Krajský výbor Sokola-KVS/ powstała Komisja w składzie: PH. Dr. Straškraba, Vrabel i Podešva za KVS i Wantuła, Szurman i Jędrzejczyk za PRS.

W powiecie czeskokocieszyńskim: Szurman, Menšík i Ľabaj za PRS a Biedrava, Havelka i Jedlička za OVS.

W powiecie karwińskim: Dr. Kubok, Luczak i Pawlas za PRS i Benová, Gorgol i Jašík za OVS.

W powiecie ostrawskim: Grabowski, Palowski i Pokluda za PRS a Blažek, Michl i Trojek za OVS.

Pierwsze zebranie tych komisji, zwołane przez KVS odbyły się w Ostrawie dnia 10 marca 1952, w Cz. Cieszynie 11 marca 52, i w Karwinie 13 marca 1952. Równocześnie odbyły się wspólne zebrania komisji piłkarskiej PRS i OVS. /58/

Końcowy aktyw Polskiej Rady Sokoła.

W ramach "Miesiąca przyjaźni Czeskosłowacko-Polskiej" doszło do reorganizacji w organizacji wychowania fizycznego i sportu na naszym terenie. Powstały w ramach ogólnopanstwowej organizacji "Sokoła" wspólne komórki, w których mogły się odtąd wyżywać dowoli na polu wychowania fizycznego i sportu członkowie obu narodowości, czeskiej i polskiej.

Polska Rada Sokoła odbyła swój aktywny końcowy w sobotę, dnia 5 kwietnia 1952 w Cz.Cieszynie w salce posiedzeń hotelu "Piast". Na ten aktywny przybyła jednak znikoma ilość aktywnistów /40 delegatów!/. Ostatnie sprawozdanie z czynności PRS podał sekretarz Suchanek. Wynikało z niego, że PRS skupiała 26 oddziałów /z tego 13 w pow.czeskokocieszyńskim, 10 w karwińskim i 3 w pow.ostrowskim/. Oprócz tego istniało 37 kółek sokolich przy grupach miejscowych CZM-SMP /z tego 25 w pow. czeskokocieszyńskim/. W tych oddziałach i kółkach zarejestrowanych było ogółem 2 583 członków, w tym 327 kobiet. /59/

Bieg Zwycięstwa.

Z okazji rocznicy wyzwolenia naszej republiki i Dnia zwycięstwa organizowano tradycyjny już "Bieg Zwycięstwa" w sobotę, dnia 10 maja 1952.

W powiecie karwińskim startowało 4 120 osób z tego 2 173 mężczyzn. Bieg zorganizowało 28 oddziałów i 2 koła sokole. W poszczególnych miejscowościach brały udział w tym biegu: Karwina II-Kopelnie - 682 osób, Orłowa - 653, Sucha Górna - 377, Łąki - 350, Pietwałd - 348, Karwina - Miasto-335, Lutynia Dolna - 227, Sucha Dolna - 215, Stonawa - 110 itd.

W Cz.Cieszynie zgromadziło się na starcie 685 osób. Na zakończenie tego manifestacyjnego biegu odegrano "Pieśń Pracy".

V Wyścig Pokoju Warszawa-Berlin-Praga.

Piąty z rzędu Wyścig Pokoju doznał w tym roku dużych zmian organizacyjnych. Został poszerzony o teren Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Łączył więc trzy stolice: Warszawę - Berlin - Pragę. Jego organizatorem były również już trzy redakcje. Obok dotychczasowych redakcji "Trybuny Ludu" i "Rudeho prava" włączyła się również redakcja "Neues Deutschland".

Start odbył się dnia 30 kwietnia 1952 w Warszawie.- Przez teren Polski przechodziło 5 etapów długości 846 km, przez teren NRD - 4 etapy długości 700 km i przez teren CSR - 3 etapy długości 519 km. Trasa wynosiła więc 2 044 km /zamiast planowanej 2 065 km/. Regulamin wyścigu pozostał bez zmian. Każde państwo wystawia drużynę 6-osobową, punktuje się czas pierwszych trzech zawodników.

W klasyfikacji końcowej indywidualnej ocena przedstawiała się następująco: 1/ Steel /Anglia/, 57:06,17/, 2/ Veselý - /CSR, 57:08,52/, 3/ Stabilewki /Polonia Francuska/, 4/ Veschauer /Belgia/, 5/ de Groot /Holandia/, 6/ Jovet /Francja/ 7/Deutsch - /Austria/ 8/ Greenfield /Anglia/, 9/ Trefflich /NRD/ - 10/ Schur /NRD/.

W końcowej klasyfikacji drużynowej sytuacja przedstawiała się następująco: 1/ Anglia 171:37,40, 2/ CSR 172:07,10, - 3/ NRD, 4/ Belgia, 5/ Polska 172:59,14, 6/ Bułgaria, 7/ Holandia, 8/ Rumunia, 9/ Dania, 10/ Austria, 11/ Włochy, 12/ Węgry, 13/ Finlandia, 14/ Triest.

Warto również zanotować, że Steel, zwycięzca wyścigu po powrocie do Anglii stracił pracę, ponieważ jego kapitalistycznemu pracodawcy nie podobało się, że jego pracownik startował w Wyścigu Pokoju. /60/

Inne ważne imprezy .

Manifestacja w cyrku "Beskid" w Ostrawie.

Dnia 4 kwietnia 1952 odbyła się w cyrku "Beskid" w Ostrawie manifestacja na rzecz pokoju i przyjaźni czeskosłowacko-polskiej. Organizatorami byli : Okręgowy i Powiatowy Komitet Frontu Narodowego w Ostrawie, Okręgowa i Powiatowa Rada Narodowa w Ostrawie, Okręgowy Zarząd ČSM w Ostrawie oraz ZG PZKO w Cz.Cieszynie. Manifestacja odbyła się pod hasłem: "O pokój i socjalizm, - o przyjaźń czeskosłowacko-polską".

Po odegraniu hymnów państwowych zagał manifestację - prymator miasta Ostrawy tow.Kotas, główne zaś przemówienie wygłosił przedstawiciel CK ČSM, członek Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej tow. Bouček. W imieniu ZG PZKO przemówił również sekretarz ZG PZKO Em.Pietrus. Część oficjalną zakończył również prymator tow.Kotas.

W części kulturalnej wystąpili: 1/ Zespół ludowy z Janowic koło Frydku z montażem "U nas wczoraj i dziś", 2/ chór męski "Siły" ze Stonawy z kilkoma pieśniami, 3/ zespół taneczny z Karwiny - Nowy Jork, 4/ okręgowy 120-osobowy zespół im. ~~Sevčika~~ **Sevčika**. W przerwach między występami tych zespołów przygrywała orkiestra górnicza. Uroczystość zakończono "Hymnem młodzieży demokratycznej". /61/

Chiński zespół artystyczny w Karwinie II.

W piątek, dnia 16 maja 1952 gościł w parku im.Zd.Nejedlého w Karwinie II c h i ŋ s k i z e s p ó ł a r t y s t y c z n y , laureat Światowego Festiwalu Młodzieżowego w Berlinie.

Zespół powitał wiceprzewodniczący Zgromadzenia Narodowego poseł Fiala. W programie występu były pieśni w języku chińskim w wykonaniu 35-osobowego chóru /między innymi pieśni o Gottwaldzie i Stalinie/, popisy taneczne i akrobatyczno-gimnastyczne /utrudnione z powodu śliskiej podłogi podium po deszczu/.

Poszczególne punkty były gorąco oklaskiwane przez licznie zgromadzoną publiczność. Na zakończenie goście otrzymali kwiaty i posążki górników. /62/

"Mazowsze" w Karwinie II.

Drugim zespołem zagranicznym, gościnnie występującym w parku im.Zd.Nejedlého w Karwinie był Państwowy Zespół Pieśni i Tańca "Mazowsze" z Polski w dniu 22 czerwca 1952r. Był to szósty z rzędu występ tego zespołu na terenach ČSR. W parku zebrało się ponad 20 000 widzów, którzy serdecznie powitali i oklaskiwali popisy zespołu.

Przemówienie w języku polskim wygłosił powiatowy sekretarz PZKO tow. Bogumił Goj, zaś w języku czeskim sekretarz powiatowy tow. Zinčik dłuższy referat polityczny.

W programie koncertu były pieśni radzieckie, polskie, czeskie i słowackie, masowe, ludowe i artystyczne. Najwięcej porwało widownię pieśni: "Bandoska", czeska "Hrály dudy", Przepióreczka i Dumka o ptaszku /Ej, przeleciał ptaszek - w wykonaniu solistki Ireny Wiśniewskiej/ oraz "Pod borem" / w wykonaniu Krystyny Jusińskiej/. Zespół taneczny zatańczył mazura, taniec kurpiowski, opoczyński i dalsze.

Pod koniec występu przedstawiciele PZKO oraz zespół "Gorol" w strojach góralskich wręczyli zespołowi kwiaty i drobne upominki. /63/

S c e n a P o l s k a .

Zespół zawodowy Sceny Polskiej przy Tešinském divadle pracował w r. 1952 intensywnie i wystawił dalsze premiery a to:

"Buki podpołańskie" - sztuka słowackiego autora Kralíka w przekładzie Zdzisława Hierowskiego.

"Ożenek" - Mik.Gogola /premiera 16 marca 1952 w Cz.Cieszynie/

"Paweł Krieczet" - Al. Kornejczuka w reżyserii prof.Havláska, w głównej roli chirurga Kriec eta Władysław Niedoba.

"Gwałtu, co się dzieje" - klasyczna komedia Al.Fredry w reżyserii prof. Havláska.

"Szczęście nie spada z nieba" - czeskosłowackiego autora Jaroslava Klímy w przekładzie Zdzisława Hierowskiego.

T e a t r B i e l s k i

W dniach od 16 do 19 grudnia 1952r gościł na naszym terenie również zespół Państwowego Teatru Bielsko - Cieszyn, który wystawił w Karwinie II, Boguminie, Trzyńcu i Jabłonkowie operę komiczną Franciszka Zabłockiego pt. "Balik Gospodarski".

Odsłonięcie pomnika poległym w Dolnym Żukowie.

W niedzielę, dnia 15 czerwca 1952 nastąpiło odsłonięcie pomnika poległym 14 mieszkańcom gminy Dolnego Żukowa. Uroczystość zorganizował Miejskowy Komitet Frontu Narodowego oraz czesko-cieszyńska organizacja Związku Bojowników o Wolność /SBS - Svaz bojovníku za svobodu/.

Po odegraniu hymnów przemawiał przedstawiciel armii czesko-słowackiej, w imieniu KSČ mówił ob. Šliž. Główne przemówienie wygłosili przewodniczący PK FN tow. Fr.Němec i redaktor Henryk Jasiczek. Odsłonięcia pomnika dokonał przedstawiciel SBS z Czesk. Cieszyna ob. Hanyš odczytując nazwiska 13 poległych obywateli Dolnego Żukowa i wspominając jednego nieznanego żołnierza Armii Radzieckiej, poległego na terenie gminy. Po wręczeniu odznaczeń rodzinom ofiar śpiewał chór czesko-cieszyński "Harfa" - i część oficjalną przy pomniku zakończył poseł Paweł Trombik.- Wieczorem w sali kina odbyła się jeszcze uroczysta akademie z programem kulturalnym. /64/

W y d a w n i c t w a .

W roku 1952 pokazała się tylko jedna nowa pozycja w wydawnictwie SLA a to:

"Pochwała życia" - zbiór wierszy Henryka Jasiczka z ilustracjami Pawła Zabyszczyńskiego. Cena 42 Kčs, nakład 1 500 egzemplarzy. Drukowała drukarnia "Svoboda" w Cz.Cieszynie. Wydała SLA - Sekcja literacko-artystyczna PZKO.-

WYKAZ DOKUMENTACJI - ROK 1952

Końcowa charakterystyka roku.

=====

1. Głos Ludu, nr. 1 z 1.1.1952, str. 1
2. Rok 1952 był rokiem, w którym zeszło w naszym społeczeństwie do zmian, które nie należały do najprzyjemniejszych. Chodziło tu głównie o całkowite złączenie a nie już tylko o zjednoczenie, ruchu młodzieżowego i sportowego.
- 3.
- 4.
5. W r. 1952 zanikły ostatecznie w połączeniu z czeskimi organizacjami dawne Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej oraz Polska Rada Sokoła, skupiające życie sportowe. W tej sytuacji jedyną polską organizacją na terenie Śląska Cieszyńskiego, o ile chodzi o organizacje masowe pozostał Polski Związek Kulturalno-Oświatowy, który też musiał w tej sytuacji przejąć całkowitą organizację życia kulturalnego i społecznego na naszym terenie.
- 6.
7. Wprawdzie istniały jeszcze trzy polskich szkołach samodzielnie Stowarzyszenia Rodziców, ale zakres ich działania był tylko lokalny, stosunkowo ograniczony do pomocy danej szkole.
- 8.
9. W ogólnych ramach prace terenowa PZKO wykazuje po okresie pewnego zastoju nowy rozmach, co pozwala na przewidywanie poprawy tego stanu w następnych latach.-
- 10.
11. Głos Ludu, nr. 33 z 18.3.1952, str. 3, 58 z 18.5.52, str. 3
12. Głos Ludu, nr. 151 z 28.12.1952, str. 6, Zwiast 1952, maj, XII
13. Głos Ludu, nr. 15 z 5.2.1952, str. 3, 32 z 16.3.52, str. 4, - Zwiast 1952, styczeń, str. 13, 14, Głos Ludu nr. 48 z 24.4.52, str. 3, Zwiast 1952, maj, str. 3-13.
- 14.
15. Głos Ludu, nr. 49 z 24.4.1952, str. 3, 74 z 1.5.52, str. 5, -Zwiast 1952, maj, str. 13
- 16.
17. Głos Ludu, nr. 72 z 19.6.52, str. 3, 73 z 24.6.52, str. 4, Zwiast 1952, lipiec, str. 13-14
- 18.
19. Głos Ludu, nr. 122 z 14.10.1952, str. 3
20. Głos Ludu, nr. 140 z 27.11.1952, str. 4
21. Głos Ludu, nr. 50 z 29.4. 1952, str. 3
22. Głos Ludu, nr. 10 z 24.1. 1952, str. 3, 61 z 25.5.52, str. 3, - 69 z 12.6.52, str. 3,
23. Głos Ludu, nr. 61 z 25.5.1952, str. 3, 58 z 18.5.52, str. 3, - Zwiast 1952, czerwiec, str. 1, 3, 4,
- 24.
25. Głos Ludu, nr. 121 z 12.10.1952, str. 7
26. Głos Ludu, nr. 53 z 6.5.1952, str. 3, Zwiast 1952, maj, str. 11
27. Głos Ludu, nr. 29 z 9.3.1952, str. 4
28. Zwiast 1952, styczeń, str. 13
29. Głos Ludu, nr. 39 z 1.4.1952, str. 3
30. Głos Ludu, nr. 101 z 26.8.1952, str. 3-4
31. Głos Ludu, nr. 119 z 7.10.1952, str. 3, 142 z 2.12.1952, str. 3
32. Głos Ludu, nr. 26 z 15.3.1952, str. 3
33. Głos Ludu, nr. 90 z 31.7.1952, str. 2, 102 z 28.8.1952, str. 3

WYKAZ DOKUMENTACJI - ROK 1952

1. Głos Ludu, nr.7 z 17.1.1952, str.1
2. Głos Ludu, nr.22 z 21.2.1952, str.1
3. Głos Ludu, nr.141 z 30.11.1952, str.1, 144 z 1.12.1952, str.1
4. Głos Ludu, nr. 47 z 22. 4.1952, str.1
5. Głos Ludu, nr.148 z 16.12.1952, str.3
6. Głos Ludu, nr. 24 z 26.2.1952, str.3
7. Głos Ludu, nr. 27 z 4.3.1952, str.2
9. Głos Ludu, nr. 29 z 9.3.1952, str.3
10. Głos Ludu, nr. 27 z 4.3.1952, str.2
11. Głos Ludu, nr. 36 z 25.3.1952, str.3
12. Głos Ludu, nr.84 z 17.7.1952, str.3
13. Głos Ludu, nr. 13 z 31.1.1952, str.3
14. Głos Ludu, nr.142 z 2.12.1952, str.3
15. Głos Ludu, nr. 33 z 18.3.1952, str.3, 58 z 18.5.52, str.3
16. Głos Ludu, nr.151 z 25.12.1952, str.6, Zwrot 1952, ^{m-c XII} str. 4-5
17. Głos Ludu, nr. 15 z 5.2.1952, str.3, 32 z 16.3.52, str.4,
- Zwrot 1952, styczeń, str.13,14, Głos Ludu nr.48
z 24.4.52, str.3, Zwrot 1952, maj, str.3-13.
18. Głos Ludu, nr. 49 z 27.4.1952, str.3, 54 z 1.5.52, str.5,
-Zwrot 1952, maj, str.13
19. Głos Ludu, nr.72 z 19.6.52, str.3, 73 z 24.6.52, str.4,
Zwrot 1952, lipiec, str. 13-14
20. Głos Ludu, nr.122 z 14.10.1952, str.3
21. Głos Ludu, nr.140 z 27.11.1952, str.4
22. Głos Ludu, nr. 50 z 29.4. 1952, str.3
23. Głos Ludu, nr. 10 z 24.1. 1952, str.3, 61 z 25.5.52, str.3,
- 69 z 12,6.52, str.3,
24. Głos Ludu, nr. 61 z 25.5.1952, str.3, 58 z 18.5.52, str.3,
- Zwrot 1952, czerwiec, str.1,3,4,
25. Głos Ludu, nr.121 z 12,10.1952, str.7
26. Głos Ludu, nr. 53 z 6.5.1952, str.3, Zwrot 1952, maj, str.11
27. Głos Ludu, nr. 29 z 9.3.1952, str.4
28. Zwrot 1952, styczeń, str. 15
29. Głos Ludu, nr. 39 z 1.4.1952, str.3
30. Głos Ludu, nr.101 z 26.8.1952, str.3-4
31. Głos Ludu, nr.119 z 7.10.1952, str.3, 142 z 2.12.1952, str.3
32. Głos Ludu, nr. 36 z 15.3.1952, str.3
33. Głos Ludu, nr. 90 z 31.7.1952, str.2, 102 z 28.8.1952, str.3

34. Głos Ludu, nr. 67 z 8. 6. 1952, str.3,
Zwrot 1952, czerwiec, str.13
35. Głos Ludu, nr. 70 z 15.6. 1952, str.3
36. Głos Ludu, nr.103 z 31.8. 1952, str.3
37. Głos Ludu, nr. 32 z 18.3. 1952, str.3, Zwrot 1952,
marzec, str. 15
38. Zwrot 1952, lipiec, str.15
39. Głos Ludu, nr. 71 z 17.6.1952, str.3
40. Głos Ludu, nr. 48 z 24.4.1952, str.3, Zwrot 1952, maj, str.13
41. Głos Ludu, nr.131 z 18.11.1952, str.3, Zwrot 1952, paźdz., str.20
42. Głos Ludu, nr.104 z 2.9. 1952, str.3
43. Głos Ludu, nr. 98 z 19.8. 1952, str.3
44. Głos Ludu, nr. 79 z 6.7. 1952, str.3
45. Głos Ludu, nr. 15 z 5.2. 1952, str.3
46. Głos Ludu, nr. 31 z 15.3. 1952, str.1
47. Głos Ludu, nr. 42 z 8.4. 1952, str. 3 i 4
48. Głos Ludu, nr. 81 z 10.7.52, str.2, 87 z 24.7.52, str.2,
- 90 z 31.7.1952, str.2
49. Głos Ludu, nr. 142 z 2.12.1952, str.3, Zwrot 1952, grudzień, str.17
50. Głos Ludu, nr. 39 z 1.4.1952, str.3
51. Głos Ludu, nr.109 z 14.9.1952, str.2
52. Głos Ludu, nr. 7 z 17.1.1952, str.3, 59 z 20.5.52, str.3,
nr. 70 z 15.6.1952, str.3, 96 z 14.8.52, str.4,
53. Głos Ludu, nr. 24 z 26.2.1952, str.2
54. Głos Ludu, nr. 26 z 2.3.1952, str.1
55. Głos Ludu, nr. 27 z 4.3.1952, str.2
56. Głos Ludu, nr. 30 z 11.3.1952, str.2
57. Głos Ludu, nr. 36 z 25.3.1952, str.1
58. Głos Ludu, nr. 32 z 18.3.1952, str.4
59. Głos Ludu, nr. 43 z 10.4.1952, str.4
60. Głos Ludu, nr. 24 z 26.2.1952, str.4, 57 z 15.5.52, str.4
61. Głos Ludu, nr. 41 z 6.4.1952, str.3
62. Głos Ludu, nr. 59 z 20.5.1952, str.2
63. Głos Ludu, nr. 72 z 24.6.1952, str.3
64. Głos Ludu, nr. 71 z 17.6.1952, str.3.

Rocznik "Głosu Ludu" 1952 znajduje się w archiwum redakcji
tego pisma.